

deVerdieping | overige artikelen | 13-11-2007

■ 'Anti-abortusclub' oogst wantrouwen

Wilfried van der Bles en Nicole Lucas

We kennen de Vereniging ter bescherming van het ongeboren kind (VBOK) vooral van de posters op straat die zich richten op ongewenst zwangere vrouwen. Wat drijft deze club? Trouw sprak met drie VBOK-medewerkers en met een kritische Willem Beekhuizen van het Nederlands Genootschap van Abortusartsen.

[Lees het artikel](#)

Je was voor abortus of je was tegen. Na de felle strijd tussen voor- en tegenstanders van een abortuswet in de jaren zeventig en na de totstandkoming van die wet in 1984 zaten daar niet veel nuances tussen. Maar de tijden zijn veranderd. PvdA, CDA en ChristenUnie zitten in één kabinet en ziedaar: vroegere kempfanen schuiven nu samen aan tafel bij staatssecretaris Jet Bussemaker van volksgezondheid om te praten over betere hulpverlening aan ongewenst zwangere vrouwen. Eén van de partijen die in het abortuskamp met groot wantrouwen worden bekeken, is de **VBOK**: de Vereniging ter bescherming van het ongeboren kind. Een gesprek met drie medewerkers van de VBOK over hun werk.

De VBOK is toch een anti-abortusclub?

Annetje Takke, algemeen directeur: „VBOK is in 1971 door artsen opgericht. Hun motief was ongewenst zwangere vrouwen te helpen. Abortus was toen nog illegaal, maar gebeurde in de praktijk wel. Ze wilden een alternatief bieden voor die illegale abortussen. In die eerste jaren speelde de VBOK een belangrijke politieke rol, op het strijdtoneel tegen de legalisering van abortus. Maar na de legalisatie van abortus in 1984 besloot de VBOK zich te richten op hulpverlening. Polemiseren paste daar niet bij. Als je tegenover een vrouw zit die ongewenst zwanger is, wil je er voor haar zijn, je in haar inleven, haar rust bieden. Dan moet je niet tegelijk allerlei stellingen roepen. Wij willen anderen niet veroordelen of dwingen een bepaalde keuze te maken. We zijn niet anti-abortus, we zijn pro-life.”

Wie kloppen er bij u aan?

Mery van de Biezen, maatschappelijk werker: „Vrouwen van alle leeftijden: jonge tienermoeders, maar ook oudere vrouwen die vinden dat hun gezin compleet is en niet nog een kind willen. De grootste groep wordt gevormd door 20-plussers. Daaronder zijn studenten, maar ook vrouwen die fulltime werken en na een kortstondige relatie zwanger zijn geworden. Of die een gehandicapt kind verwachten. Ook komen ze voor verliesverwerking na een miskraam of abortus. We worden de laatste jaren ook vaker gebeld door mannen die het niet eens zijn met de keuze van hun partner om voor abortus te kiezen.

„Vaak hebben vrouwen die zich bij ons melden die dag of een dag eerder een zwangerschapstest gedaan en zitten ze met het onwezenlijke gevoel: ik ben zwanger. Dan zijn ze emotioneel. Ze willen hun verhaal kwijt. Ze staan voor de keuze: uitdragen of niet. Het verstand zegt vaak: niet doen, want er is geen geld, er is geen goede relatie of geen huisvesting. Maar het gevoel zegt iets anders: ik wil dit kind laten komen. De kunst is om de hulpvrager haar verhaal te laten doen, haar het gevoel te geven dat ze echt gehoord wordt.”

En dan praat u de cliënt naar een bepaalde uitkomst toe?

„Nee, alle hulpverleners zijn lid van de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers en gebonden aan de beroepscode voor maatschappelijk werk. We gaan voor kwaliteit, wat betekent dat we aansluiten bij het referentiekader van de cliënt. Dat heeft ook te maken met onze missie. Hulp bieden bij het maken van een keuze waarmee de cliënt zelf het beste kan leven. Dat doen we door informatie te bieden en door ze te adviseren de tijd te nemen en de voors en tegens goed tegen elkaar af te wegen. Een veel gebruikt argument om de zwangerschap niet uit te dragen, is de kwaliteit van de relatie. Je staat er verbaasd van hoe weinig er wordt nagedacht over wat men van de relatie verwacht. En ook hoe weinig er wordt gepraat over het gebruik van voorbehoedmiddelen, het krijgen van kinderen of de financiën.”

Takke: „We maken duidelijk dat het niet alleen gaat om de vrouw, maar ook om het ongeboren kind. Dat onderscheidt ons van hulpverleningsorganisatie Fiom. Wij doen echt keuzegesprekken.”

En als de keuze is gemaakt?

Van de Biezen: „Zodra de vrouw besloten heeft de zwangerschap voort te zetten, kijken we hoe we de vrouw verder kunnen helpen. We laten iemand niet zo maar vertrekken. Besluit iemand tot abortus, dan verwijzen we terug naar de huisarts omdat die de vrouw kent en ook nazorg kan verlenen.”

Waarom?

Takke: „We komen in onze hulpverlening ook vrouwen tegen die vastlopen in de verwerking van een abortus. We willen zo'n vrouw geen probleem aanpraten. Wil ze hulp bij de verwerking dan komt ze zelf wel, soms nog na twintig jaar. Door onze hulpverlening krijgt het ongebooren kind postuum een plaats in het leven van de vrouw.”

Van de Biezen: „Juist het erkennen van het leven van het kind is sleutel tot verwerking van het verlies. Wij leren dat je daar verdriet over mag hebben. Een zwangerschap kun je afbreken, maar niet uitwissen. Je moet er mee leren leven. Daar hoeft je ook niet per se religieus voor te zijn. Spijtgevoelens hebben niks met religie te maken. Een derde van de hulpvragen die ons bereiken, heeft met rouwverwerking of spijtgevoelens na een abortus te maken. Heel vaak is de omgeving van het meisje de reden van de abortus. De omgeving die verhindert dat het meisje bij haar eigen gevoelens komt.”

U suggereert dat vrouwen die tot een abortus besluiten vaak helemaal niet baas in eigen buik zijn?

Takke: „Inderdaad. Een beslissing moet in vrijheid worden genomen. Maar kun je wel spreken van vrijheid als de omgeving je min of meer dwingt tot een bepaalde keuze?”

Propageert u het gebruik van condooms? Dan ontstaat het hele probleem van ongewenste zwangerschap niet.

Takke: „De beste manier om zwangerschap te voorkomen is niet met elkaar naar bed te gaan.”

Karin Roffel, voorlichtster op scholen: „Voorbehoedmiddelen krijgen bij ons niet de nadruk. Dat is aan de GGD's. In de klas praten wij over grenzen stellen in relaties. Praat je in je relatie over zwangerschap? Wat doe je als je ongewenst zwanger bent? Wij willen ze het besef bijbrengen dat het vanaf het begin echt om leven gaat. We vragen wel eens: na hoeveel tijd klopt het hartje? Bijna niemand die weet dat dat na 21 dagen is. En als we vertellen dat er 30.000 abortussen per jaar zijn in Nederland, honderd per dag, dan komen er geschrokken reacties. Je doet die voorlichting om ze te laten nadenken. Niet om te zeggen dat abortus niet kan.”

U heeft het politieke tij mee. U wordt zelfs betrokken bij het opstellen van een abortusrichtlijn samen met abortusartsen en abortusklinieken.

Takke: „Dat doet ons inderdaad goed. De klinieken wilden ons eigenlijk niet, want de VBOK zou niet neutraal zijn. Tijdens een vergadering in februari haalde Willem Beekhuizen, bestuurslid van het **Nederlands genootschap van abortusartsen** (zie artikel hiernaast, red.), nog een brief uit 1993 te voorschijn om dat aan te tonen. We hebben hem uitgenodigd om te zien of er een basis is voor samenwerking in dezen. Maar we wachten nog steeds op antwoord. Gelukkig heeft Bussemaker besloten dat wij ook mee mogen praten. Dat is winst, en nodig ook. Zie maar hoe twee jaar geleden de abortuswet is geëvalueerd. De samenvatting van het evaluatierapport was heel duidelijk vanuit een bepaalde optiek geschreven. Op basis van dezelfde gegevens hebben wij toen onze eigen samenvatting gemaakt met totaal andere conclusies.”

Wilt u diep in uw hart niet terug naar de tijd dat abortus was verboden?

Takke: „We willen niet terug naar de illegaliteit, naar de tijd van de breinaalden. We willen erkenning van het ongebooren kind als een zelfstandig wezen.”

U ziet een foetus als kind. Hoe kunt u hier dan mee instemmen?

Takke: „Daar zitten wij ook mee. Daarom hebben we ook moeite met de discussie over de weken-grens voor abortus: moet die van 24 weken terug naar 22 of 12? Dat is lastig, als je zegt dat er vanaf het begin sprake is van menselijk leven. Dan is ook een grens van twaalf weken onacceptabel. Maar we zouden natuurlijk wel blij zijn als het twaalf weken wordt. Ooit kregen we een mailtje over het voorstel om de abortusgrens te verlagen naar 22 weken. Vanaf die tijd zou het kind levensvatbaar zijn. Wat een dwaasheid, stond in dat mailtje. Het kind is al vanaf het allereerste begin levensvatbaar, als het maar in de buik van de moeder blijft. Zo wordt het beeld bepaald door de termen die worden gebruikt. Er wordt ook gesproken van zwangerschapsonderbreking. Dat is misleidend. Een zwangerschap onderbreek je niet, die breek je af.”

VBOK heeft christelijk aureool

De VBOK staat in de publieke beeldvorming voor een christelijke, aan de ChristenUnie verwante organisatie. Ongetwijfeld zijn er vele nauwe, persoonlijke banden,

maar officieel is de VBOK niet een expliciet christelijke – laat staan protestants-christelijke – maar een algemene organisatie. „Dat zou drempelverhogend werken in de hulpverlening. Ook niet alle medewerkers zijn christelijk”, zegt algemeen directeur Annetje Takke.

De organisatie heeft ongeveer 105.000 leden, vijftig beroepskrachten en duizend vrijwilligers. Tien jaar geleden opende de VBOK een huis in Gouda voor de opvang van ongewenst zwangere meisjes in moeilijke omstandigheden.

Nieuw: [middagnieuwsbrief](#). Klik hier om u aan te melden.

Neem een [proefabonnement](#) op Trouw.